

Mga Kontradiksyon sa Pagitan ng Kristiyanismo sa Silangang Ortodokso at Kristiyanismo sa Bagong Tipan

Panimula

Ang Aklat ng Pahayag, mga kabanata 2–3, ay naglalaman ng mga liham mula kay Hesukristo sa pitong simbahan sa Asia Minor, na bawat isa ay nagsisilbing parehong makasaysayang mga talumpati at simbolikong mga tipolohiya para sa mas malawak na mga kondisyon ng simbahan sa paglipas ng panahon. Kabilang sa mga ito, ang simbahan sa Pergamo (Pahayag 2:12–17) ay madalas na binibigyang-kahulugan sa mga balangkas ng eskatolohiya bilang kumakatawan sa isang yugto ng Kristiyanismo na nailalarawan sa pamamagitan ng katapatan sa gitna ng pag-uusig ngunit nakom-promiso ng mga makamundong alyansa—partikular na, ang pagkapit sa mga doktrinang inihalintulad kay Balaam (na humahantong sa idolatriya at imoralidad) at sa mga Nicolaitan (hierarchical hirarkiya sa mga layko). Sa kasaysayan, ang Pergamo ay isang sentro ng pagsamba sa kulto ng imperyo, kung saan ang “trono ni Satanas” ay posibleng tumutukoy sa altar ni Zeus o sa pagsamba sa emperador ng Roma, na sumisimbolo sa mga pagkakaugnay ng kapangyarihan ng estado. Sa paglalapat nito sa Simbahang Silangang Ortodokso (ayon sa muling pagsusuri mula sa naunang pagsusuri gamit ang mga modernong doktrina), itinatampok nito ang mga pinaghihinahang tensyon sa pagitan ng kapuri-puring pangangalaga ng sinaunang pananampalataya at mga umano’y paglihis mula sa kadalisan ng Bagong Tipan, tulad ng pagsasama sa awtoridad ng estado (Byzantine Caesaropapism), mga hierarchical na istruktura, at mga modernong pagpapahintulot tulad ng kontrasepsyon at diborsyo, na nakikita bilang mga kompromiso sa moral na katulad ng mga turo ni Balaam. Pinupuri ng liham ang mahigpit na pagkapit sa pangalan ni Kristo habang sinasaway ang pagpaparaya sa mga nakaliligaw na doktrina, nananawagan para sa pagsisisi at nangangako ng nakatagong manna sa mga mananagumpay. Binibigyang-diin ng tipolohiyang ito ang mga tema ng pagbabantay sa doktrina, na naaayon sa mga kritisismo sa makasaysayang ugnayan ng Ortodokso sa imperyo at mga elementong hindi sakop ng Bibliya.

Ang terminong “Orthodox Christianity” ay tumutukoy sa Simbahang Silangang Ortodokso, na nag-uugat sa mga sinaunang komunidad ng mga Kristiyano at inaangkin ang walang patid na pagpapatuloy sa mga apostol sa pamamagitan ng tradisyon, liturhiya, at doktrina. Ang “Kristiyanismong Bagong Tipan,” gaya ng madalas na ginagamit sa kontekstong ito, ay karaniwang nagpapahiwatig ng isang anyo ng Kristiyanismo na nakabatay lamang sa Bibliya, nang walang mga pag-unlad sa hinaharap tulad ng mga pormal na sakramento o mga kasanayan sa pagpupugay. Ikinakatuwiran ng mga kritiko na ang ilang paniniwala at kasanayan ng mga Ortodokso ay sumasalungat sa mga turo ng Bagong Tipan tungkol sa awtoridad, kaligtasan, pagsamba, at kalikasan ng tao. Gayunpaman, pinaninindigan ng mga teologo at apologist ng mga Ortodokso na ang kanilang mga doktrina ay ganap na nakahanay sa Bibliya, na binibigyang-kahulugan sa pamamagitan ng lente ng tradisyon ng mga apostol at mga sulatin ng mga Ama ng Simbahan (mga sinaunang pinunong Kristiyano tulad ng Athanasius, Basil the Great, at John of Damascus).

Sa ibaba, aming binabalangkas ang mga pangunahing diumano’y kontradiksyon, na hango sa Bibliya at mga Ama ng Simbahang Ortodokso. Ang mga ito ay batay sa mga karaniwang kritisismo at pagtutol ng mga Ortodokso. Tandaan na ang mga Ama ng Simbahan ay pundasyon ng Ortodokso, kaya madalas silang binabanggit upang suportahan ang mga posisyon ng mga Ortodokso, bagama’t iba-iba ang mga interpretasyon. Nakatuon kami sa pagpapatunay mula sa mga pangunahing mapagkukunan kung saan posible, na kumakatawan sa magkabilang panig para sa balanse.

1. Awtoridad ng Tradisyon vs. Kasulatan Lamang

- Diumano’y Kontradiksyon (Pananaw ng Kritiko): Itinataas ng Kristiyanismong Ortodokso ang “Banal na Tradisyon” (kabilang ang mga konsehong ekumenikal, mga sulatin ng mga Ama ng Simbahan, liturhiya, at mga icon) sa pantay na awtoridad ng Bibliya, na sinasabi ng mga kritiko na

nagpapawalang-bisa sa kataas-taasang kapangyarihan ng Kasulatan at humahantong sa mga doktrinang gawa ng tao. Sinasalungat nito ang paglalarawan ng Bagong Tipan sa Kasulatan bilang sapat at hininga ng Diyos, nang hindi nangangailangan ng karagdagang mga hindi nagkakamaling mapagkukunan. Halimbawa, sinasabi sa 2 Timoteo 3:16-17: "Ang lahat ng Kasulatan ay hininga ng Diyos at mapapakinabangan sa pagtuturo, pagsaway, pagtutuwid, at pagsasanay sa katuwiran, upang ang lingkod ng Diyos ay maging lubos na handa para sa bawat mabuting gawa." Ikinakatuwiran ng mga kritiko na ginagawa nitong hindi kailangan ang tradisyong hindi sakop ng Bibliya, na inuulit ang pagsaway ni Hesus sa mga Pariseo dahil sa pag-una sa mga tradisyon kaysa sa Salita ng Diyos (Marcos 7:13: "Samakatuwid, pinapawalang-bisa ninyo ang salita ng Diyos sa pamamagitan ng inyong tradisyon na inyong ipinamana").

- Pagtutol ng Ortodokso: Ang tradisyon ay hindi hiwalay o nakahihigit sa Banal na Kasulatan kundi sumasaklaw dito, gaya ng iniuutos mismo ng Bibliya na manghawakan sa pasalita at nakasulat na mga turo ng mga apostol. Ang 2 Tesalonica 2:15 ay nagtatagubilin: "Magpakatatag kayo at panghawakan ninyo ang mga turong ibinigay namin sa inyo, maging sa pamamagitan ng salita o sa pamamagitan ng sulat." Ang mga Ama ng Simbahan tulad ni Basil the Great (c. 330–379 AD) sa **On the Holy Spirit** (Kabanata 27) ay pinagtitiyay ang mga hindi nakasulat na tradisyon (hal., ang tanda ng krus) bilang may awtoridad ng mga apostol na katumbas ng Banal na Kasulatan, na nangangatwiran na ang mga ito ay ipinasa upang maiwasan ang katiwalian sa doktrina. Binibigyang-diin ng mga Ortodoksong mapagkukunan na tinipon ng Simbahan ang kanon ng Bagong Tipan sa pamamagitan ng tradisyon (hal., sa pamamagitan ng mga konseho tulad ng Carthage noong 397 AD), kaya ang pagtanggap sa tradisyon ay nagpapahina sa sariling awtoridad ng Bibliya. Itinuturing nila ang pagbibigay-diin sa Banal na Kasulatan lamang bilang humahantong sa kaguluhan sa interpretasyon, dahil ang Bibliya ay hindi nagbibigay-kahulugan sa sarili nang walang konteksto ng Simbahan.

2. Kaligtasan bilang Sinergismo (Kooperasyon sa Biyaya) laban sa Pananampalataya Lamang

- Diumano’y Kontradiksyon (Pananaw ng Kritiko): Itinuturo ng Ortodokso ang kaligtasan bilang isang prosesong kinasasangkutan ng pakikipagtulungan ng tao sa biyaya ng Diyos (sinergismo), kabilang ang mga gawa tulad ng mga sakramento at asetiko na gawain, na humahantong sa "pagsamba sa diyos" (teosis, pagiging katulad ng Diyos). Diumano’y sinasalungat nito ang pagbibigay-diin ng Bagong Tipan sa kaligtasan sa pamamagitan lamang ng pananampalataya, bukod sa mga gawa. Ipinapahayag ng Efeso 2:8-9: "Sapagkat sa pamamagitan ng biyaya kayo’y naligtas, sa pamamagitan ng pananampalataya—at ito’y hindi sa inyong sarili, ito’y kaloob ng Diyos—hindi sa pamamagitan ng mga gawa, upang walang sinuman ang makapagmalaki." Itinuturo ng mga kritiko ang Roma 3:28 ("Ang isang tao ay inaaring-ganap sa pamamagitan ng pananampalataya na hiwalay sa mga gawa ng kautusan") at nangangatwiran na napagkakamalan ng Ortodokso ang pagbibigay-katuwiran (agarang pagpapahayag ng katuwiran) sa pagpapabanal (patuloy na paglago), na posibleng nagpapahamak sa mga kaluluwa sa pamamagitan ng pagdaragdag ng pagsisikap ng tao.
- Pagtutol ng mga Ortodokso: Ang kaligtasan ay sa pamamagitan ng biyaya, ngunit ang pananampalataya ay aktibo at nagtutulungan, dahil pinagsasama ng Bibliya ang pananampalataya at mga gawa nang walang paghihiwalay. Sinasabi sa Santiago 2:24: "Nakikita ninyo na ang isang tao ay itinuturing na matuwid sa pamamagitan ng kanilang mga gawa at hindi sa pamamagitan lamang ng pananampalataya," at idinagdag ng bersikulo 26: "Kung paanong ang katawan na walang espiritu ay patay, gayundin ang pananampalataya na walang mga gawa ay patay." Inilalarawan ng mga Ama ng Simbahan tulad ni Athanasius (c. 296–373 AD) sa *On the Incarnation* ang teosis bilang pagpapanumbalik ng sangkatauhan sa pamamagitan ng pagkakatawang-tao ni Kristo, hindi ang pinaghirapan na merito kundi ang pakikilahok sa banal na buhay (2 Pedro 1:4: "Upang kayo’y makilahok sa banal na kalikasan"). Nilinaw ng mga Ortodokso na ang mga gawa ay mga bunga ng biyaya, hindi mga merito, at binabanggit ang Filipos 2:12-13 ("Gawin ninyo ang inyong kaligtasan nang may takot at panginginig, sapagkat ang Diyos ang gumagawa sa inyo") upang ipakita ang sinerhiya ng Diyos-tao. Ikinakatuwiran nila na ang "pananampalataya lamang" ay hindi pinapansin ang buong patotoo ng Bibliya at nanganganib na antinomianismo (kawalan ng batas).

3. Pagsamba sa mga Icon at mga Santo laban sa Pagbabawal sa Idolatriya

- Diumano’y Kontradiksyon (Pananaw ng Kritiko): Ang mga kaugaliang Ortodokso tulad ng pagyuko, paghalik, o pananalangin sa harap ng mga icon ng mga santo at ni Maria ay itinuturing na idolatriya o pagsamba, na sumasalungat sa kawalan ng ganitong mga kaugalian sa Bagong Tipan at sa mga utos ng Lumang Tipan laban sa mga inanyuang imahen. Nagbabala ang Exodo 20:4-5 (tinukoy sa konteksto ng Bagong Tipan): “Huwag kang gagawa para sa iyong sarili ng isang idolo... Huwag mong yuyukod sa kanila o sasambahin sila.” Walang binabanggit ang mga kritiko na huwaran sa Bagong Tipan para sa pagtawag sa mga santo bilang mga tagapamagitan, na binabanggit ang 1 Timoteo 2:5: “Sapagkat may isang Diyos at may isang tagapamagitan sa Diyos at sa sangkatauhan, ang taong si Cristo Jesus.”
- Pagtutol ng mga Ortodokso: Ang pagpupugay (dulia) ay nagbibigay-pugay sa mga santo bilang mga kapwa miyembro ng katawan ni Kristo, naiiba sa pagsamba (latría) na nakalaan para sa Diyos, at ang mga icon ay mga bintana patungo sa banal, hindi sa mga idolo. Inilalarawan ng Bibliya ang pagpupugay, tulad ng Apocalipsis 5:8 (mga matatandang nag-aalok ng mga panalangin ng mga santo) at Hebreo 12:1 (ulap ng mga saksi). Ipinagtatanggol ng Ama ng Simbahan na si Juan ng Damasco (c. 675–749 AD) sa *On the Divine Images* ang mga icon laban sa iconoclasm, na binabanggit ang pagkakatawang-tao: dahil ang Diyos ay naging nakikita kay Kristo (Juan 1:14), inilalarawan Siya na nagbibigay-pugay sa katotohanan ng Kanyang pagkatao. Itinuturo ng mga Ortodokso ang mga nauna sa Lumang Tipan tulad ng mga kerubin sa Kaban (Exodo 25:18-22) at nangangatwiran na tinutupad, hindi inaalis, ng Bagong Tipan ang gayong simbolismo. Ang pananalangin “sa mga santo ay nangangahulugan ng paghingi ng kanilang pamamagitan, tulad ng sa mga kahilingan sa lupa (Santiago 5:16: “Manalangin kayo para sa isa’t isa”);

4. Pananaw sa Orihinal na Kasalanan at Kalikasan ng Tao

- Diumano’y Kontradiksyon (Pananaw ng Kritiko): Itinuturo ng Ortodokso ang “kasalanan ng mga ninuno” (minamana ng sangkatauhan ang mortalidad at ang tendensiyang magkasala mula kay Adan, ngunit hindi ang personal na pagkakasala), tinatanggi ang ganap na kasamaan o ipinaratang na pagkakasala. Diumano’y pinapalambot nito ang paglalarawan ng Bagong Tipan sa pagkaalipin ng sangkatauhan, na minamaliit ang pangangailangan para sa pagbabayad-sala ni Kristo. Sinasabi sa Roma 5:12,18: “Sa pamamagitan ng isang tao ay pumasok ang kasalanan sa mundo, at ang kamatayan sa pamamagitan ng kasalanan... ang resulta ng isang paglabag ay ang paghatol sa lahat.”
- Pagtutol ng mga Ortodokso: Ang Pagbagsak ay nagdala ng kamatayan at katiwalian, ngunit ang pagkakasala ay personal (Ezekiel 18:20: “Ang nagkakasala ay siyang mamamatay”). Inilarawan ng Ama ng Simbahan na si Irenaeus (c. 130–202 AD) sa *Against Heresies* ang kasalanan ni Adan bilang paghawa sa sangkatauhan ng kahinaan, hindi ng awtomatikong pagkapahamak, na binibigyang-diin ang muling pagbabalik ni Kristo upang pagalingin ito. Binabanggit ng mga Ortodokso ang Awit 51:5 (“Tunay na ako ay makasalanan mula nang ipanganak”) bilang patula, hindi doktrinal na pagkakasala, at nangangatwiran na ang kanilang pananaw ay naaayon sa panawagan ng Bagong Tipan sa pagsisisi nang hindi ipinapalagay ang pangkalahatang pagkondena mula nang ipanganak.

5. Mga Sakramento (hal., Eukaristiya at Kumpisal) bilang Mahalaga vs. Simboliko

- Diumano’y Kontradiksyon (Pananaw ng Kritiko): Itinuturing ng Ortodokso ang Eukaristiya bilang tunay na Katawan at Dugo ni Kristo (isang paulit-ulit na alaala ng sakripisyo) at hinihiling ang pangungumpisal sa mga pari para sa kapatawaran, na sumasalungat sa minsanang sakripisyo at direktang paglapit sa Diyos sa Bagong Tipan. Mga Hebreo 10:10,14: “Tayo’y ginawang banal sa pamamagitan ng paghahain ng katawan ni Jesu-Cristo nang minsanan... sa pamamagitan ng isang sakripisyo ay ginawa niyang perpekto magpakailanman ang mga pinapaging banal.” Ipinangako ng 1 Juan 1:9 ang direktang pangungumpisal sa Diyos.
- Pagtutol ng mga Ortodokso: Ang Eukaristiya ay isang pakikilahok sa walang hanggang sakripisyo ni Kristo (Hebreo 13:8: “Si Jesu-Cristo ay siya ring kahapon at ngayon, at magpakailanman”), hindi isang muling

sakripisyo, ayon sa Juan 6:53-56 ("Maliban na lamang kung kakainin ninyo ang laman ng Anak ng Tao at inumin ang kanyang dugo, wala kayong buhay sa inyong sarili"). Tinatawag ito ng Ama ng Simbahan na si Ignacio ng Antioquia (c. 35–107 AD) sa Sulat sa mga taga-Smirna na "gamot ng imortalidad." Ang pangungumpisal sa mga pari ay katuparan ng Santiago 5:16 at Juan 20:23 (Binibigyan ni Kristo ang mga apostol ng awtoridad na magpatawad ng mga kasalanan). Nakikita ng mga Ortodokso ang mga sakramento bilang dulot ng biyaya, hindi simboliko, na naaayon sa sinaunang kaugalian ng Simbahan.

6. Kanon ng Bibliya (Pagsasama ng mga Aklat ng Deuteronomio)

- Diumano’y Kontradiksyon (Pananaw ng Kritiko): Kasama sa Bibliyang Ortodokso ang mga aklat tulad ng Tobit at Maccabees (Apocrypha sa ilang pananaw), na hindi sinipi sa Bagong Tipan bilang awtoritatibo at naglalaman ng diumano’y mga pagkakamali sa doktrina (hal., mga panalangin para sa mga patay sa 2 Macabees 12). Pinalalawak nito ang kanon na lampas sa Hebreong Kasulatan na ginamit ni Hesus, na sumasalungat sa ipinahiwatig na 39-aklat na Lumang Tipan ng Bagong Tipan.
- Pagtutol ng mga Ortodokso: Ang Septuagint (Lumang Tipan ng mga Griyego, kabilang ang mga aklat na ito) ay ginamit ni Hesus at ng mga apostol (hal., ang Hebreo 11:35 ay tumutukoy sa 2 Macabeo 7). Itinala ito ng mga Ama ng Simbahan tulad ni Athanasius sa kanyang ika-39 na Liham ng Kapistahan (367 AD) bilang nakapagpapatibay, at pinagtibay ito ng mga konseho. Ikinakatuwiran ng mga Ortodokso na ang pag-alis ng mga aklat na ito ay isang inobasyon, at sinusuportahan ng mga aklat ang mga doktrina tulad ng pamamagitan (naaayon sa Pahayag 8:3-4).

Sa buod, ang mga "kontradiksyon" na ito ay kadalasang nagmumula sa magkakaibang hermeneutika: ang mga pananaw na nagbibigay-diin sa Banal na Kasulatan lamang ang inuuna ang indibidwal na interpretasyon, habang ang mga Ortodokso ay nagbibigay-diin sa tradisyong komunal na ginagabayan ng mga Ama at ng Banal na Espiritu. Ikinakatuwiran ng mga Ortodoksong mapagkukunan na ang kanilang mga kasanayan ay sumasalamin sa Kristiyanismo sa Bagong Tipan, habang ang mga kritiko ay nakikita ang mga pagdami pagkatapos ng mga apostol. Para sa mas malalim na paggalugad, sumangguni sa mga pangunahing teksto tulad ng Philokalia (mga sulatin ng mga Ama). Ang iskolarsip sa kasaysayan, gaya ng ipinagtatangol sa mga konteksto ng Ortodokso, ay maaaring linawin ang mga ito sa pamamagitan ng pagsusuri sa Ikalawang Templong Hudaismo at mga sinaunang kasanayan ng Simbahan.